

**Archiwum
Żydowskiego Instytutu Historycznego**

**Spuścizna Jonasa Turkowa
Lata: 1922-1945 [1946 ?]**

Sygnatura zespołu: S/364

Opracowała: Magdalena Siek

Warszawa 2008

Spuścizna Jonasa Turkowa

Lata: 1922-1945 [1946 ?].

Turkow Jonas (Jonasz, Janusz) urodził się 15 lutego 1898 r., w Warszawie. Rodzicami jego byli Naftali Hersz (administrator domu) i Gittla. Miał trzech braci i dwie siostry. Najstarszy z braci, Zygmunt Turkow, urodzony w 1896 roku, był aktorem i reżyserem. Był uczniem szkoły dramatycznej dla pracującej młodzieży, prowadzonej przez D. Hermana i A. Mukdoniego. Karierę rozpoczął w trupie Wileńskiej. Następnie, wraz z żoną Idą Kamińską, współkierował zespołem Warszewer Jidiszer Kunst-Teater (Warszawski Żydowski Teatr Artystyczna, WIKT), istniejącym z przerwami od 1922 do 1939 r. Do zespołu WIKT-u należało wielu wybitnych aktorów, m.in. Jonasz Turkow i Dina Blumenfeld. Występował w filmach jidysz w Polsce oraz je reżyserował (m.in. *Frejleche kapconim* {Weseli biedacy, 1937}, *Der purimspiler* {Błazen purimowy, 1937}, *Tkijes kaf* {Ślubowanie, 1924}). Po wojnie grał w Polsce, a po emigracji ostatecznie osiadł w Brazylii, gdzie był współtwórcą teatru narodowego. W 1952 roku zamieszkał na stałe w Izraelu, w latach 1956-1967 kierował założonym przez siebie teatrem objazdowym Zuta. Zmarł w 1970 roku. Młodszy brat Jonasa, Mark (Marek), urodził się w 1904 roku. Był dziennikarzem, współwydawcą i publicystą dziennika *Der Moment* współpracował także z innymi czasopismami wydawanymi w jidysz oraz gazetami polskimi. W 1930 roku wyemigrował do Argentyny, gdzie m.in. pełnił funkcję dyrektora organizacji HIAS (Hebrew Immigrant). Tam też założył i wydawał pismo *Dos Pojlisze Jidntum* (Polskie Żydostwo). Był działaczem Światowego Kongresu Syjonistycznego w Argentynie oraz wiceprezydentem World Federation of Polish Jews. Zmarł w 1983 roku. Najmłodszy z braci, Ischak (Izaak) urodził się w 1906 roku. Był aktorem, pisarzem i teatrologiem. W latach 1925-1957 występował m.in. z Trupą Wileńską, Warszawskim Żydowskim Teatrem Artystycznym, po wojnie w Państwowym Teatrze Żydowskim. Grał też w filmach, m.in. w „Błaźnie purimowym”. W latach 1946-50 wydawał tygodniki *Niderszlezje* (jid. Dolny Śląsk). W 1957 roku wyemigrował do Izraela. Dwa lata później został dyrektorem teatru Sz. Asza w Bat Jam. Zmarł w 1970 roku. Obie siostry Jonasa Turkowa zginęły w 1942 roku. We wspomnieniach Turkow pisze: „Moje dwie siostry, Rachela i Sara, bliźniaczki, kochały się tak bardzo, że nie wyobrażały sobie życia jedna bez drugiej. W tym wypadku miały możliwość wyjechać razem i wybrać sobie miejsce osiedlenia na wschodzie, gdzie będą mogły dzięki pracy, bez wątpienia bardzo ciężkiej, przetrwać tę wojenną zawieruchę, nie obawiając się bez przerwy, że lada chwila zostaną złapane. Nasze nerwy z powodu ciągłej niepewności były napięte do tego stopnia, że uważaliśmy wówczas te decyzję za słuszną. Pożegnaliśmy się z naszymi drogimi siostrami, prosząc je by natychmiast napisały do nas, gdy tylko przybędą na miejsce, gdzie są, abyśmy mogli do nich dołączyć. [...] Kiedy żegnaliśmy się, życząc sobie nawzajem rychłego spotkania, nie przypuszczaliśmy nawet, że widzimy ich jasne twarze po raz ostatni, że już nigdy nie usłyszymy o nich i nie dowiemy się, gdzie leżą ich delikatne kości.” (Turkow J., *Azój iz es gewejn*”, Buenos Aires, 1948 r.).

Kariere artystyczną rozpoczął Jonas Turkow w Trupie Wileńskiej, potem m.in. kierował teatrami żydowskimi w Wilnie, Warszawie i Krakowie. Założony przez niego w 1929 r. Warszawski Nowy Teatr Żydowski należał do najbardziej znanych i najdłużej działających teatrów żydowskich w przedwojennej Warszawie. W tym samym roku wyreżyserował film „In di pojlisze welder” (W lasach polskich), według powieści J. Opatoszu. 5 maja 1923 r. Jonas Turkow poślubił aktorkę i piosenkarkę Dinę (Dianę) Blumenfeld. W 1933 r. przyszła na świat córka Margarite. Małżeństwo Turkow często współpracowało na scenie. W sezonie 1938/1939 oboje święcili triumfy na Żydowskiej Scenie Kameralnej, w sali Głównej Biblioteki Judaistycznej przy ul. Tłomackie, grając główne role w spektaklach „Freuda teoria snów” A. Cwojdzińskiego i „Dzień jego powrotu” Z. Nałkowskiej. W 1937 r. przyjechali na występy do Gdańska. Turkow nawiązał wtedy kontakt z gdańskim dramaturgiem Maksem Baumannem, którego sztukę pt „Morgengrauen” zespół Turkowa wystawił na początku 1938 r. Materiały dokumentujące to wydarzenie znajdują się w spuściźnie. W czasie okupacji niemieckiej Turkow przebywał z rodziną w getcie warszawskim, gdzie kierował Centralną Komisją Imprezową. Współpracował z teatrem Femina przy ul. Leszno 35, Nowym Teatrem Kameralnym, Nowolipki 52 oraz Melody Palace, Rymarska 12. W teatrze Femina w marcu 1942 r., odbyła się premiera dramatu Fodora pt. „Matura”, w reżyserii Turkowa z Diną Blumenfeld w roli głównej. Spektakl zebrał entuzjastyczne recenzje prasy żydowskiej. Dina Blumenfeld występowała tu także w rewii „Szafa gra”. W Nowym Teatrze Kameralnym, pod kierownictwem Andrzeja Marka, Turkow i Blumenfeld występowali w komedii pt. „Pocałunek przed lustrem.” Gwiazdą spektaklu był Michał Znicz. Dina Blumenfeld występowała w Melody Palace w trupie rewiowej nazwanej „Pięć wesołych chwatów”, śpiewała także w słynnej kawiarni Sztuka przy Lesznie 2. 8 listopada 1941 r. w Głównej Bibliotece Judaistycznej odbyła się premiera sztuki „Freuda teoria snów” z Turkowem i Blumenfeld w rolach głównych. Tym razem jednak miała ona inny tytuł. Ze względu na niemiecką cenzurę zmieniono go na „Dialogi komiczne Żyda, Zygmunta Freuda.” 17 lipca 1942 r. miała odbyć się ostatnia premiera w getcie. W Nowym Teatrze Kameralnym przygotowywano sztukę pt. „Droga do szczęścia” L. Bluma z Diną Blumenfeld w roli głównej. Premiera została przesunięta na 22 lipca i nie odbyła się. Jonas Turkow współpracował także z Oneg Szabat, twórcami tzw. Archiwum Ringelbluma. Otrzymał nagrodę pieniężną za pracę o teatrze żydowskim podczas wojny. Był uczestnikiem powstania w getcie. Po jego stłumieniu znalazł się w obozie pracy na Grochowie, z którego udało mu się zbiec. Następnie Turkow ukrywał się po „aryjskiej stronie” w mieszkaniu Teodora Pajewskiego przy ulicy Brukowej 8. Po tym jak mieszkanie zostało „spalone” przeniósł się z rodziną do Pustelnika a następnie do Zielonki, gdzie schronienia udzieliła mu Mira Błocka. Cofający się ze wschodu Niemcy założyli w domu Błockiej sztab, podczas gdy Turkow z rodziną i dziewięcioma innymi osobami ukrywał się w piwnicy. Po nadejściu Armii Czerwonej udał się do Lublina, gdzie współpracował z CŻKH. W listopadzie 1944 r., w Lublinie powstał Żydowski Związek Literatów, Dziennikarzy i Artystów w Polsce, którego przewodniczącym został Jonas Turkow. Pierwszą inicjatywą członków związku był pomysł wydawania gazety w języku żydowskim. Pisany ręcznie i powielany przez kalkę, z braku

bazy technicznej, „Biuletyn”, został w kwietniu 1945 r. zastąpiony przez czasopismo „Dos Naje Lebn” (Nowe życie). Redaktorem naczelnym został Michał Mirski, zaś Turkow wszedł do kolegium redakcyjnego. Aktywnie działał w Komitecie Żydowskim w Lublinie, prowadząc m.in. audycję radiową dla osób poszukujących swoich bliskich. W 1946 r., wraz z żoną wyjechał z Polski, a w następnym roku osiadł w Nowym Jorku, gdzie od 1958 był archiwistą działu teatralnego JIWO. W 1966 roku przeniósł się do Izraela. Zmarł w 1988 r. w Tel Awiwie.

Po wojnie ukazały się wspomnienia Turkowa z czasów Zagłady „Azoj iz es gewejn: Churbn Warsze” (Buenos Aires, 1948) [przetłumaczone na język francuski jako *C'était ainsi, 1939-1943, la vie dans le ghetto de Varsovie*, Paryż, 1995], „Nach der bafrajnung: (zichrojnes)[przetłumaczone na język francuski jako *La Pologne, après la Libération*, Calmann-Levy, 2008], (Buenos Aires 1959), *Farloszene sztern*, (Buenos Aires, 1953) oraz „In kampf farn lebn” (Buenos Aires, 1949 r.) przetłumaczone następnie na język francuski jako „*La lutte pour la vie*” (Paryż, 2005).

Spis zawartości inwentarza:

1. Dokumenty osobiste Jonasa Turkowa.
 2. Dokumenty osobiste Diny Turkow.
 3. Dokumenty osobiste Naftalego Herca Turkowa i Zygmunta Turkowa.
 4. Korespondencja wojenna i powojenna.
 5. Korespondencja przedwojenna.
 6. Korespondencja przedwojenna: listy od i do Jakuba Waksmana.
 7. Umowy, podania, zezwolenia.
 8. Utwory literackie.
 9. Plakaty, zaproszenia, wycinki prasowe, bilety.
 10. Rachunki, kwity, karty wizytowe, notatki.
 11. Fotokopie dzieł sztuki.
 12. Fotografie.
 13. Inwentarz odbiorczy sporządzony przez Józefa Kermisza w 1945 lub 1946 r.
- Indeks nazwisk.

Wykaz skrótów:

msnp- maszynopis

rkps- rękopis

niem.- niemiecki

pol.- polski

port.- portugalski

ros.- rosyjski

j.- język

k.- karta/y

r.-rok

ss.- stron

CENTOS- Centrala Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami i Dziećmi
Opuszczonymi

PKWN- Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego

TOZ- Towarzystwo Ochrony Zdrowia

ZAiKS- Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych

ŻSS- Żydowska Samopomoc Społeczna

1. Dokumenty osobiste Jonasa Turkowa:

Opis dokumentów:

- a. Zaświadczenie o zatrudnieniu Tatariewicz-Turkowa Jana w Polskim Radiu wydane przez Sekretariat Polskiego Radia w Lublinie dnia 13 stycznia 1945,
1945, mps, j. pol., l., s.1
- b. Przepustka wielokrotna na nazwisko Turkow-Tatariewicz Jonas uprawniająca do wstępu do Resortu Informacji i Propagandy PKWN wydana przez Sekretariat Prezydyalny PKWN w Lublinie dnia 5 grudnia 1944, ważna do 20 grudnia 1944,
1944, rkps, druk, j. pol., l., s.2
- c. Zaświadczenie o zatrudnieniu Jana Tatrkiewicza przy organizacji teatru rewii lubelskiej wydane przez Resort Kultury i Sztuki PKWN w Lublinie dnia 20 października 1944,
1944, mps, j. pol., l., s.3
- d. Świadcstwo szczepienia przeciw durowi brzuszemu na nazwisko Tatariewicz Jan wydane w Warszawie dnia 29 czerwca 1943,
1943, rkps, druk, j. pol., l., s.4
- e. Karta Rozpoznawcza (Kennkarte) na nazwisko Tatariewicz Jan wydana w Warszawie dnia 18 marca 1943 r., ważna do 18 marca 1948,
1943, mps, druk, fot., j. niem., pol., l., 2 egzemplarze + fotokopia, s.5ⁱ
- f. Dowód tożsamości osoby (Personenausweis) na nazwisko Tatariewicz Jan, informujący, że Tatariewicz pracuje jako urzędnik w Kolei Wschodniej (Ostbahn) wydany w Warszawie dnia 9 stycznia 1943,
1943, mps, druk, fot., j. niem., pol., l., s.6
- g. Zaświadczenie (Bescheinigung), potwierdzające obecność Turkowa Jonasa na liście pracowników przedsiębiorstwa Daniele Floriani & Eugen Triebe wydane 24 lipca 1942, ważne do 15 sierpnia 1942,
1942, mps, druk, j. niem., l., s.7

- h. 2 karty Pracy wydane przez Wydział Pracy Rady Żydowskiej w Warszawie w dniu 20 maja 1941, i 1942,
1942, rkps, druk, j. niem., pol., s.8
- i. 2 zaświadczenia (Bescheinigung), potwierdzające zatrudnienie Turkowa Jonasa w Żydowskim Towarzystwie Opieki Społecznej w Warszawie wydane 31 marca 1941 i 10 kwietnia 1942,
1941, 1942, mps, druk, j. niem., pol., l., s.9
- j. Orzeczenie lekarskie o usunięciu migdałków podniebiennych wydane w Warszawie dnia 17 maja 1941,
1941, rkps, druk, j. niem., pol., l., s.10
- k. Kopia zaświadczenia Miejskiego Biura Kwaterunkowego o zamianie lokali, na mocy którego Turkow Janasz zostaje przeniesiony do lokalu przy ul. Nowolipki 53/54; wydane w Warszawie dnia 26 października 1940,
1940, rkps, druk j. pol., l., s.11
- l. 5 zaświadczeń (Bescheinigung), informujących o wywiązaniu się z obowiązku pracy wydane 3 czerwca 1940, 3 lipca 1940, 2 sierpnia 1940, 6 października 1940, 6 stycznia 1941,
1941, rkps, druk, j. niem., pol., l., s.12
- m. Zaświadczenie (Bescheinigung), potwierdzające zatrudnienie w Komisji Koordynacyjnej Organizacji Społecznych i Opiekuńczych „TOZ”, „CENTOS” i in. wydane w Warszawie dnia 9 stycznia 1940,
1940, mps, druk, j. niem., pol., l., s.13
- n. Karta meldunkowa dla Żydów (Meldenkarte) wydana w 1939
1939, rkps, mps, druk, fot., j. niem., pol., l., s.14
- o. Dowód osobisty wydany w Krakowie dnia 7 stycznia 1927, j. pol.; zezwalający na podróż do Austrii, ważny do 21 stycznia 1927,
1927, rkps, druk, fot., j. franc., pol., poszyt, s.15
- p. Książeczka wojskowa wydana w Warszawie dnia 18 kwietnia 1923,
1923, rkps, druk j. pol., poszyt, s.16ⁱⁱ

- q. Dowód osobisty wydany w Warszawie dnia 9 lipca 1922,
1922, rkps, druk, fot., j. pol., poszyt, s.17
- r. Zaświadczenie o chorobie przebytej przez Margarete Turkow, Warszawa, 28
czerwca 1941,
1941, rkps, j. pol., l., s.18

2. Dokumenty osobiste Diny Turkow:

Opis dokumentów:

- a. Zaświadczenie (Bescheinigung) na nazwisko Turkow-Blumenfeld Dina,
potwierdzająca zatrudnienie Diny Turkow w Żydowskim Towarzystwie Opieki
Społecznej w Warszawie wydane w Warszawie dnia 25 maja 1942,
1942, rkps, druk, j. niem., pol., l., s.19
- b. Karta meldunkowa dla Żydów (Meldenkarte) na nazwisko Turkow Dyna wydana
w 1939,
1939, mps, druk, fot., j. niem., pol., l., s.20
- c. Paszport na nazwisko Turkow Dyna wydany w Warszawie dnia 9 czerwca 1932,
1932, rkps, druk, fot., j. franc., pol., poszyt, s. 21ⁱⁱⁱ

3. Dokumenty osobiste Naftalego Herca Turkowa i Zygmunta Turkowa:

Opis dokumentów:

- a. Dowód osobisty na nazwisko Turkow Naftali Herc, ur. w Warszawie 30 grudnia
1866 r., s. Jonasza i Sury wydany w Warszawie dnia 13 marca 1923,
1923, rkps, druk, poszyt, uszkodzenia, j. pol., s.22
- b. Książeczka wojskowa na nazwisko Turkow Zygmunt wydana w Warszawie dnia
24 kwietnia 1923,
1923, rkps, druk, poszyt, j. pol., s.23

4. Korespondencja wychodząca.

- a. 29 października 1944, do Przewodniczącego PKWN Edwarda Osóbki-Morawskiego w sprawie rekonstrukcji żydowskiego życia kulturalnego, Lublin, 1944, rkps, j. pol., l., s.2

5. Korespondencja przychodząca.

- a. Żydowski Komitet w Dzierżoniowie do Jakuba Rozenberga, prośba o przybycie na spotkanie z Jonasem Turkowem, Dzierżoniów, 12 sierpnia 1945, 1945, rkps, mps, j. pol., l., s.1
- b. Józef Domański, Łódź 9 maja 1945, 1945, rkps, j. pol., l., s.1
- c. Biuro Prezydialne Rady Ministrów do Związku Literatów, Dziennikarzy i Artystów Żydowskich w Polsce, 19 stycznia 1945, o przyznaniu subwencji w wysokości 100 000 zł, Lublin, 1945, mps, druk, j. pol., l., s.1
- d. N.N., 19 stycznia 1945, Moskwa, 1945, rkps, j. pol., l., s.2
- e. B. Mark, 12 grudnia 1944, Moskwa, 1944, rkps, j. jid., pol., l., s.4
- f. Sz. Weintreib, 30 października 1944, 1944, Taszkient, rkps, j. jidysz, ros., l., s.4
- g. I. Krelman, 20 października 1944, 1944, rkps, j. jid., ros., l., s.1
- h. Andrzej Marek, 3 listy z 14, 19 i 23 czerwca 1942 r., w sprawie konfliktu jaki dzieli go z Turkowem, Warszawa, 1942, rkps, j. pol., l., s.5^{iv}
- i. Natan Cygielnik, 21 grudnia 1941, z odpowiedzią na zaproszenie do teatru na sztukę „Inny”,

- 1941, rkps, j. pol., l., s. 1
- j. Michał Weichert, 2 kwietnia 1941 r., w sprawach finansowych, Kraków,
1941, mps, j. pol., l., s.1
- k. Ch. Rozensztajn, 16 kwietnia 1939, Melbourne o sytuacji teatrów żydowskich w Australii,
1939, rkps, j. jid., pol., l., s.6 + koperta.
- l. L. Stacki, 3 kwietnia 1939, Wilno,
1939, rkps, j. jid., pol., l., s.2
- m. Związek Artystów Żydowskich w Polsce, 12 września 1938, Warszawa,
1938, mps, j. jid., l., s.2
- n. Związek Artystów Żydowskich w Polsce, 31 sierpnia 1938, Warszawa,
1938, mps,, druk, j. jid., l., s.1
- o. Związek Autorów, Kompozytorów i Wydawców, 18 lutego 1938, w sprawie sztuki pt. „Gdzie diabeł nie może”, Warszawa,
1938, mps, rkps, druk, j. pol., l., s.2
- p. Marek Rozumny, 24 kwietnia 1937, Ryga,
1937, rkps, druk, j. jid., l., s.1
- q. Zalmen Zylbercweig, 5 czerwca 1934, Warszawa,
1934, mps, druk, j. jid., l., s.1
- r. Zalmen Zylbercweig, 31 maja 1934, o finansowaniu wydania „Leksykonu Teatru Żydowskiego”, Warszawa,
1934, mps, druk j. jid., l., s.1
- s. R. [Rubin] Feldszuh, 26 kwietnia 1933, w sprawie wystawienia sztuki „Czerwone dusze”, Warszawa,
1933, rkps, druk, j. pol., l., s.2

- t. Nikolas Złotarew, 6 lutego 1932, o krótkiej podróży do Rumunii, Lwów,
1932, rkps, j. ros., l., s.2^v
- u. D. Lazer, 28 czerwca 1932, w sprawie objęcia zarządu nad teatrem żydowskim w Krakowie, Kraków,
1932, rkps, j. pol., l., s. 4
- v. D. Lazer, 27 lipca 1932, w sprawie przejęcia zarządu nad teatrem żydowskim w Krakowie i organizacją obchodów uroczystości ku czci Wyspiańskiego, Kraków,
1932, mps, druk, j. pol., l., s.2
- w. Magistrat Miasta Zawiercia, 28 grudnia 1931, zawiadomienie o obniżeniu podatku od widowisk, Zawiercie,
1931, rkps, mps, j. pol., l., s.1
- x. M. Lipman, 28 października 1931, Warszawa,
1931, rkps, druk j. jid., pol., l., s.2
- y. N.N., b. d., Warszawa,
b. d., rkps, j. jid., pol., l., s.2
- z. N.N., b. d.,
b. d., rkps, j. jid., l., s.1
- aa. Zygmunt, b. d.,
b. d., rkps, j. jid., pol., l., s.1
- bb. N.N., b. d.,
b. d., rkps, j. jid., l., s.2

6. Korespondencja z Jakubem Waksmanem.

- a. List z 30 maja 1934, Lublin,
1934, rkps, druk, j. jid., pol., l., s.2

- b. List z 18 maja 1934, Lublin,
1934, rkps, j. jid., l., s.2
- c. List z 14 kwietnia 1934, Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych, w sprawie nie pobierania tantiem od sztuki pt. „Czterdziesty pierwszy”, Warszawa,
1934, mps, druk, j. pol., l., s.1
- d. List z 12 kwietnia 1934, w sprawie tantiem inkasowanych przez ZAIKS ze sztuki pt. „41-szy”, Lublin,
1934, mps, j. pol., l., s.1
- e. List z 15 lutego 1934, Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych, w sprawach finansowych i sprzedaży Jonasowi Turkowowi sztuki pt. „Czterdziesty pierwszy”, Warszawa,
1934, mps, druk, j. pol., l., s.1
- f. List z 28 lipca 1932, Lublin,
1932, rkps, druk, j. jid., l., s.2
- g. List z 18 czerwca 1932, Lublin,
1932, rkps, druk, j. jid., l., s.2
- h. List z 27 maja 1932, Lublin,
1932, rkps, j. jid., l., s.2

7. Umowy, podania, zezwolenia.

- a. odpis wymówienia umowy o pracę dla D. Rozencwajg wystawione przez redakcję „Dos Naje Lebn”, Łódź, 5 maja 1945,
1945, rkps, j. pol., l., s.1
- b. odmowa udzielenia zezwolenia na otwarcie teatru przy ul. Leszno 2, Warszawa, 18 października 1941,
1941, mps, druk, j. niem., l., s.1^{vi}

- c. podanie Jonasa Turkowa do Wydziału Propagandy w Dystrykcie Warszawskim z prośbą o zezwolenie na otwarcie teatru przy ul. Leszno 2, Warszawa, 18 września 1941

1941, mps, j. niem., l., s.1
- d. zezwolenie Zofii Nałkowskiej dla Diny Blumenfeld-Turkow na przetłumaczenie na jidysz sztuki pt. „Dzień jego powrotu”, Warszawa, 10 lutego 1939, mps, j. pol., s.1
- e. pozwolenie z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na prowadzenie wieczorów kameralnych w języku żydowskim w Warszawie przy ul. Tłomackie 5, Warszawa, 17 grudnia 1938,

1938, mps, druk, j. pol., l., s.2
- f. umowa zawarta między Maxem Baumannem i Jonasem Turkowem, Gdańsk, 18 grudnia 1937,

1937, mps, j. niem., l., s.1
- g. umowa zawarta między Związkiem Autorów, Kompozytorów i Wydawców „ZAIKS” i Jonasem Turkowem, zezwalająca na wystawianie poszczególnych sztuk w języku żydowskim, Gdańsk, 7 października 1937,

1937, rkps, mps, j. pol., l., s.2

8. Utwory literackie.

- a. Wit, opowiadanie pt. „Maski”, dedykowane Dianie Blumenfeld, Lublin, 15 października 1944,

1944, rkps, j. pol., l., s.3
- b. Heni Lehman, tekst sztuki pt. „Krzyk sumienia” (Dos geszraj fun Gewisn), Paryż, 7 maja 1934,
1934, rkps, poszyt, pieczętka cenzury brazylijskiej, j. jid., port., s.46

9. Plakaty, zaproszenia, wycinki prasowe, bilety.

- a. plakat zapraszający na występ Diany Blumenfeld w sali E. Wedla 30 czerwca 1945, przy ul. Zamojskiego 26 w repertuarze piosenek ludowych, charakterystycznych i pieśni getta,

- 1945, druk, j. pol., l., s. 1
- b. bilet na występ Diany Blumenfeld , 3 grudnia 1944 w Lublinie,
1944, msnp, j. pol., l., s.1
- c. wycinek prasowy o balu-kabarecie z udziałem Jonasa Turkowa, który miał miejsce 27 lutego b.r.,
b.d., druk, j. jid, l., s.1
- d. zaproszenie na uroczystą akademię w związku z zakończeniem akcji „Miesiąc Dziecka”, która odbyła się 16 listopada 1941, w sali „Melody Palace” przy ul. Rymarskiej 12,
1941, rkps, druk, j. jid., pol., l., s.3
- e. plakat z Koncertu Symfonicznego, który odbył się 15 marca 1941, w Warszawie w „Melody Palace” przy ul. Rymarskiej 12,
1941, druk, j. pol., l., s.1
- f. zaproszenie na poranek jubileuszowy z udziałem Diany Blumenfeld w „Melody Palace” przy ul. Rymarskiej 12,
b.d., druk, j. pol., l., s.1
- g. plakat z przedstawienia pt. „Motke Chabad” w reżyserii Jonasa Turkowa w Nowym Teatrze Żydowskim przy ul. Nowogródzkiej 8,
b.d., druk, j. jid., pol., l., s.1
- h. plakat zapraszający na otwarcie restauracji „Pod Radą” przy ul. Grzybowskiej 27, występ Diany Blumenfeld i Symchy Fostela,
b.d., druk, j. pol., l., s.1
- i. plakat z przedstawienia pt. „Pocałunek przed lustrem” w reżyserii Jonasa Turkowa w Nowym Teatrze Kameralnym przy ul. Nowolipki 52,
b.d., druk, j. pol., l., s.1
- j. plakat z przedstawienia pt. „Pocałunek przed lustrem” w reżyserii Jonasa Turkowa w Nowym Teatrze Kameralnym przy ul. Nowolipki 52,
b.d., druk, j. pol., l., s.2

- k. plakat z przedstawienia pt. „Pocałunek przed lustrem” w reżyserii Jonasa Turkowa w Nowym Teatrze Kameralnym przy ul. Nowolipki 52,

b.d., druk, j. pol., l., s.1
- l. plakat z przedstawienia pt. „Zamach”,

b.d., druk, j. jid., pol., l., s.1
- m. plakat z przedstawienia pt. „Matura” z udziałem Jonasa Turkowa i Diny Blumenfeld,

b.d., druk, j. jid., pol., s.1
- n. 2 plakaty z przedstawienia pt. „Matura” w reżyserii Jonasa Turkowa w teatrze Femina,

b.d., druk, j. pol., l., s.2
- o. plakat zawiadamiający o ostatnim wystawieniu spektaklu pt. „Pan hrabia to ja” i o premierze „Matury” w reżyserii Jonasa Turkowa,

b.d., druk, j. pol., l., s.1
- p. 2 plakaty z przedstawienia pt. „Kariera” z udziałem Jonasa Turkowa i Diny Blumenfeld,

b.d., druk, j. jid., pol., l., s.4
- q. plakat z Wielkiego Koncertu Muzyki i Pieśni Żydowskiej w sali ŻSS, ul. Tłomackie 5,

b.d., druk, j. jid., pol., l., s.1
- r. plakat z przedstawienia pt. „Morgengrauen” w reżyserii Jonasa Turkowa, premiera w Gdańsku 6 marca 1938 r.,

1938, druk, j. jid., niem., l., s.2

10. Rachunki, kwity, karty wizytowe, notatki.

- a. 2 pokwitowania na nazwisko Diany Blumenfeld wystawione przez Żydowską Samopomoc Społeczną i Żydowską Opiekę Społeczną, Warszawa, 11 marca 1942 i 4 czerwca 1942,

- 1942, rkps, druk, j. pol., l., s.2
- b. pokwitowania zaświadczone o pobraniu przez Turkowa Jonasza wynagrodzenia z Wydziału Pracy Rady Żydowskiej w Warszawie, lata 1941 i 1942,
1941, 1942, rkps, druk, j. pol., l., s. 8
- c. notatka z dnia 15 stycznia 1941, zawiadamiająca o pożyczeniu pieniędzy z kasy Jonasa Turkowa przez Adama Furmańskiego,
1941, rkps, j. pol., l., s.1
- d. pokwitowania odbioru przez J. Turkowa wynagrodzenia od ZAiKS za występy z przedstawieniem pt. „Freuda teoria snów” A. Cwojdzńskiego i „Dzień jego powrotu” Z. Nałkowskiej, 16 listopada 1938 - 23 sierpnia 1939, Warszawa, Lwów, Bielsk Podlaski, Kielce, Radom, Wilno, Czortków, Tarnopol, Białystok, Katowice, Kraków, Zakopane, Jasło, Sanok, Sambor,
1938, 1939, rkps, druk, j. pol., l., s.46^{vii}
- e. notatki finansowe,
b.d., rkps, druk, j. pol., l., s.1
- f. karta wizytowa prof. I. Fajwiszysa, nauczyciela śpiewu i muzyki, Łódź,
b.d., rkps, druk, j. jid., pol., l., s.2
- g. karta wizytowa dra prawa Herberta Starera, Warszawa,
b.d., druk, l., s.1
- h. karta wizytowa Noacha Nachbusha, New York,
b.d., druk, j. ang, l., s. 1

11. Fotokopie obrazów, grafik i rzeźb.

- a. Alfred Abraham (1894, Lwów-1963, Paryż), bez tytułu (1927), Ecole de Paris.
- b. Max Band (1900, Naumięstis-1974, New York), „Mutter und Kind” (1930), Ecole de Paris.

- c. Maxc Band, bez tytułu.
- d. Max Band, bez tytułu (Paryż).
- e. Max Band, ” Jüdische Braut”(1928).
- f. Henryk Berlewi (1894-1967), bez tytułu.
- g. Henryk Berlewi, „Jules Destree” (Bruksela,1930) , 2 sztuki.
- h. Henryk Berlewi, bez tytułu.
- i. Henryk Berlewi, „Typ flamandzki” (1929).
- j. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- k. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- l. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- m. Henryk Berlewi, „Głowa dziewczyny” (1929).
- n. Henryk Berlewi, bez tytułu (1930).
- o. Henryk Berlewi, bez tytułu,.
- p. Henryk Berlewi, bez tytułu.
- q. Henryk Berlewi, bez tytułu (1930).
- r. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- s. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- t. Henryk Berlewi, bez tytułu (1929).
- u. Samuel Cygler, (1898-1945), bez tytułu.
- v. Samuel Cygler, bez tytułu,.
- w. Samuel Cygler, bez tytułu,.
- x. Samuel Cygler, bez tytułu,.
- y. Ajzyk (Adolf) Feder (1887-1943), bez tytułu (Paryż,1926).
- z. Ajzyk Feder, bez tytułu.

- aa. Ajzyk Feder, bez tytułu.
- bb. Ajzyk Feder, bez tytułu.
- cc. Ajzyk Feder, „J. Louxembourg”.
- dd. Henryk Gotlib (1890-1966), „Jacek Malczewski”.
- ee. Henryk Gotlib, „Pejzaż włoski”.
- ff. Fotografia rzeźby Henryka Gotliba, bez tytułu.
- gg. Leopold Gotlib (1883/1879-1934), bez tytułu.
- hh. Izaak Lichtenstein (1888-1981), „Ulica w Paryżu”.
- ii. Izaak Lichtenstein, „Fabryka”.
- jj. Rajmund Kanelba (1897-1960), „Kobieta z piórem” .
- kk. Rajmund Kanelba, bez tytułu.
- ll. Rajmund Kanelba, „Les deux amies” (Dwie przyjaciółki).
- mm. Rajmund Kanelba, „Portrait de Szalom Asz” (Portret Szaloma Asza).
- nn. Rajmund Kanelba, „Nu” (Paryż, 1925).
- oo. Rajmund Kanelba, „Nu” (Paryż, 1925).
- pp. Rajmund Kanelba, bez tytułu (1927).
- qq. Rajmund Kanelba, bez tytułu.
- rr. Mane Katz (1894-1962), bez tytułu (Paris, 1925), Ecole de Paris.
- ss. Mane Katz, bez tytułu (Paryż, 1924).
- tt. Mane Katz, bez tytułu (Paryż).
- uu. Mane Katz, „Winter” (Zima).
- vv. Mane Katz, bez tytułu.
- ww. Mane Katz, bez tytułu.
- xx. Mane Katz, bez tytułu.

- yy. Mane Katz, bez tytułu (1930).
- zz. Mane Katz, bez tytułu (1929).
- aaa. A. Kosloff, bez tytułu (1922).
- bbb. Arie Merzer (1905-1966), bez tytułu.
- ccc. Arie Merzer, bez tytułu.
- ddd. Bencjon Michtom, (1909-1941), bez tytułu (1922).
- eee. Szymon Mondzain (1888-1979), bez tytułu.
- fff. Szymon Mondzain, „Kwiaty” (1925).
- ggg. Issachar Rybak, (1897-1935), bez tytułu.
- hhh. Issachar Rybak, bez tytułu.
- iii. Issachar Rybak, „Les oies“ (Gęsi).
- jjj. Marc Sterling (1895-1976), bez tytułu, Ecole de Paris.
- kkk. Marc Sterling, bez tytułu (1924).
- lll. Marc Sterling, bez tytułu.
- mmm. Marc Sterling, bez tytułu.
- nnn. Marc Sterling, „Ryby“ (Paryż).
- ooo. Artur Szyk (1894-1951), „Simon Blivar i jego czasy“ (1929, Paryż).
- ppp. Artur Szyk, „Simon Bolivar i jego czasy”.
- qqq. Artur Szyk, Portret Simona Bolivara.
- rrr. Artur Szyk, Simon Bolivar.
- sss. Artur Szyk, Portret Augusty Zaleski (Paryż, 1929).
- ttt. Artur Szyk, „Statut Kaliski”.
- uuu. Artur Szyk, Dedykacja „A Joseph Piłsudski” ze „Statutu Kaliskiego”.
- vvv. Artur Szyk, „Statut Kaliski”.

- www. N.N., bez tytułu.
- xxx. N.N., bez tytułu, autor nieznany.
- yyy. N.N., „Pani z żółtymi wiśniami”.
- zzz. N.N., bez tytułu.
- aaaa. N.N., bez tytułu.
- bbbb. N.N., bez tytułu.

12. Fotografie.

- a. Fot. wykonana u reżysera Wiskinda w Wilnie, 12.12.1937 r.
- b. Fot. przedstawiająca Rajmunda Kanelbę.
- c. Fot. przedstawiająca Mane Katza.
- d. Fot. przedstawiająca Mane Katza.
- e. Fot. przedstawiająca Izaaka Lichtensteina.
- f. Fot. przedstawiająca Szymona Mondzaina.
- g. Fot. przedstawiająca Artura Szyka.
- h. Fot. nieznanego mężczyzny.
- i. Fot. nieznaney kobiety.
- j. Fot. nieznanego mężczyzny.
- k. Fot. nieznanego mężczyzny.
- l. Koperta adresowana do Sz. Mondzaina, w której znajdowały się zdjęcia.

13. Inwentarz odbiorczy sporządzony przez J. Kermisza w 1945 lub 1946 r. rkps, mns, j. jid., pol., s.7.

INDEKS NAZWISK

Adwentowicz 4a

Burnsztajn Sz. 5a

Broderson 6g

Friedman Ch. 5m

Goldenburg 5i

Grafman 5b

Grade Chaim 6g

Granach A. 5h

Halpern 5a

Hart 4e

Heller 6g

Jonasowicz 6g

Jubiler H. 4a

Kaganowski Efraim 6g

Korn Rachela 6g

Lewicka 5q

Lipman 4c

Mac Ch. 5n

Morewski Abraham 5h

Płaskow 5n

Sandler Chaim 4e

Schwartz Morris 4b

Stupnicki 4c

Suckewer Abraham 6g

Sztokfeder Ch. 5m

Turkow Marek 4c

Turkow Margarete 4e,5q

Wagman 5b

Zak Awrum 6g

Zeitlin Elchanan 5b

ⁱ z odciskami palców

ⁱⁱ z odciskiem palca

ⁱⁱⁱ pieczęć polskiej kontroli granicznej w Zbąszyniu, wizy do Francji, Belgii, Niemiec

^{iv} załączona koperta

^v załączona koperta

^{vi} załączona koperta

^{vii} załączone dwie koperty